

دستورالعمل ایمن سازی ناوگان حمل و نقل

شرکت ملی گاز

کد: HSE-IN-109(3)-01

شهریور ۱۴۰۱

امور بهداشت، ایمنی و محیط زیست

صفحه ۱ از ۱۴	دستورالعمل ایمن سازی ناوگان حمل و نقل شرکت ملی گاز		HSE-IN-109(3)-01
-----------------	--	--	------------------

فهرست:

هدف	۲
دامنه کاربرد	۲
مسئولیت ها	۲
تعاریف	۲
مراجع	۳
شرح الزامات	۳
الف) حداقل شرایط رانندگان	۳
ب) حداقل شرایط خودروهای استیجاری مورد استفاده در شرکت	۶
ج) حداقل شرایط وسایل نقلیه (خودرو/ موتور سیکلت) شرکت مورد استفاده سازمان	۷
د) حداقل شرایط خودروهای کرایه مورد استفاده	۸
هـ) حداقل لوازم ایمنی همراه خودرو	۹
و) ساعات رانندگی	۱۰
ز) رسیدگی به تخلفات یا حوادث	۱۲
ح) سایر موارد	۱۲
ط) پیوست ها	۱۴

صفحه ۱۴ از ۲	دستورالعمل ایمن سازی ناوگان حمل و نقل شرکت ملی گاز	 HSE-IN-109(3)-01
-----------------	--	---

۱. هدف

تعیین حداقل الزامات ایمن سازی ناوگان و فرآیند حمل و نقل در راستای کاهش حوادث رانندگی

توجه : این دستورالعمل شامل ماشین آلات سبک و سنگین صنعتی و راه سازی نمی شود.

۲. دامنه کاربرد

کلیه شرکت های تابعه شرکت ملی گاز ایران و پیمانکاران طرف قرارداد

۳. مسئولیت ها

- مسئولیت بازنگری این دستورالعمل بر عهده امور HSE شرکت ملی گاز می باشد.
- ضمانت اجرا دستورالعمل بر عهده مدیرعامل/ مدیر سازمان می باشد.
- مسئولیت اجرای مفاد دستورالعمل بر عهده واحد حمل و نقل سازمان می باشد.
- مسئولیت نظارت بر حسن اجرای این دستورالعمل بر عهده واحد HSE سازمان می باشد.
- مسئولیت گنجانیدن مفاد این دستورالعمل به عنوان حداقل الزامات در قراردادهای پیمانکاران و الزام آنها به اجرا بر عهده کارفرما می باشد.

۴. تعاریف

سازمان/ستاد: شرکت ملی گاز ایران/ شرکت های تابعه/ مناطق عملیات انتقال گاز /MC^۱/مشاوران نظارت کارگاهی و عالی

پیمانکار: کلیه مجموعه هایی که وابستگی آنها به سازمان به واسطه پیمان های منعقد شده تعریف می گردد و با توجه به شرح وظایف و تعهدات، لازم است از وسایل نقلیه در اجرای تعهدات کاری یا ایجاد مقدمات و زیرساخت اجرای آن تعهدات استفاده نماید.

¹ MC: management contracting

صفحه ۳ از ۱۴	دستورالعمل ایمن سازی ناوگان حمل و نقل شرکت ملی گاز	 HSE-IN-109(3)-01
-----------------	--	--

خودروی سبک: وسایل نقلیه‌ای که صرف نظر از کاربری، داشتن گواهینامه پایه ۳ برای رانندگی با آن کافی باشد.

خودروی نیمه سنگین: وسایل نقلیه‌ای که صرف نظر از کاربری، داشتن گواهینامه پایه ۲ برای رانندگی با آن الزامی باشد.

خودروی سنگین: وسایل نقلیه‌ای که صرف نظر از کاربری، داشتن گواهینامه پایه ۱ برای رانندگی با آن الزامی باشد.

مواد خطرناک : مطابق تعریف آیین‌نامه اجرایی حمل و نقل جاده‌ای مواد خطرناک (پیوست ۴)

حمل و نقل : واحدی که مسئولیت اجرای مفاد دستورالعمل را بر عهده دارد . این وظیفه در بعضی از مناطق و واحدهای ستادی بر عهده منابع انسانی سازمان می باشد .

۵. مراجع

- الزامات قانونی مندرج در پیوستها

۶. شرح الزامات

الف) حداقل شرایط رانندگان

۱. داشتن مدارک ذیل :
 - گواهینامه رانندگی (حداقل پایه ۳)/پراتوری متناسب با تجهیز مورد استفاده
 - کارت پایان خدمت یا داشتن معافیت خدمت نظام وظیفه
 - گواهی عدم سوء پیشینه و عدم اعتیاد
 - طب صنعتی (با توجه به بحث اعتیاد و مواد الکلی) به همراه گزارش معاینات مربوطه
۲. سن رانندگان وسایل نقلیه حداقل ۲۳ سال و حداکثر سن رانندگان ۶۰ سال می باشد.

صفحه ۴ از ۱۴	دستورالعمل ایمن سازی ناوگان حمل و نقل شرکت ملی گاز	 HSE-IN-109(3)-01
-----------------	--	---

۳. راهبر آمبولانس دارای گواهینامه پایه دوم که ۳ سال از تاریخ صدور آن گذشته باشد و دارای سابقه فعالیت حداقل یک سال بر روی خودروهای مشابه باشد.
۴. سن راهبر آمبولانس حداقل ۲۳ سال و حداکثر ۵۰ سال می باشد.
۵. سن رانندگان وسایل نقلیه حمل مواد خطرناک حداقل ۲۶ سال و حداکثر ۵۰ سال، مشروط به گذشت حداقل ۳ سال از اخذ گواهینامه متناسب با وسیله نقلیه مربوطه می باشد.
تبصره: بکارگیری رانندگان با سن ۵۰ تا ۶۰ سال برای حمل مواد خطرناک نیاز به تاییدیه سازمان راهداری و پایانه های کشور دارد.
۶. گذراندن دوره های آموزشی/بازآموزی تخصصی ایمنی در رانندگی برای کلیه رانندگان بصورت سالانه، توسط مربیان/شرکت های مورد تایید واحد HSE سازمان بر اساس نیازسنجی آموزشی و بر اساس نظامنامه آموزش وزارت نفت انجام گرفته، به شرح ذیل الزامی است:
۷. رانندگان وسایل نقلیه (رانندگی با گواهینامه پایه ۲ و ۳) - تردد در مسیرهای آسفالته:
 - دوره آموزش تئوری و کارگاهی/عملی اصول و تکنیکهای رانندگی تدافعی، حرفه ای و مهارت های تکمیلی (به مدت ۱۶ ساعت)
 - دوره آموزش اخلاق حرفه ای رانندگان وسایل نقلیه سبک در صورت حمل مسافر به مدت ۸ ساعت
۸. رانندگان وسایل نقلیه (رانندگی با گواهینامه پایه ۲ و ۳) - تردد در مسیرهای خاکی و صعب العبور
 - دوره آموزش تئوری و کارگاهی/عملی رانندگی تدافعی و مهارت های تکمیلی (به مدت ۱۶ ساعت)
 - دوره آموزش تئوری و کارگاهی/عملی رانندگی با خودروهای شاسی بلند و 4x4 در مناطق صعب العبور و خارج از آسفالت (به مدت ۱۶ ساعت)
۹. رانندگان وسایل نقلیه سنگین (رانندگی با گواهینامه پایه ۱)
 - دوره آموزش تئوری و کارگاهی/عملی رانندگی تدافعی ویژه وسایل نقلیه سنگین (به مدت ۱۶ ساعت)
 - دوره آموزش اخلاق حرفه ای رانندگان وسایل نقلیه سنگین مسافری، دوره آموزش ابعاد و اوزان بار، دوره آموزش بارگیری و مهار ایمن بار، دوره آموزش حمل ایمن مواد خطرناک، دوره آموزش حمل بارهای ترافیکی (سرفصل های مورد نیاز راننده بر اساس شرح شغل و نوع وسیله نقلیه به مدت ۱۶ ساعت)

صفحه ۱۴ از ۵	دستورالعمل ایمن سازی ناوگان حمل و نقل شرکت ملی گاز	 HSE-IN-109(3)-01
-----------------	--	--

تبصره ۱: گذراندن دوره آموزشی متناسب با نوع ماده برای رانندگان وسایل نقلیه حمل مواد خطرناک میبایست به صورت سالیانه برنامه ریزی گردد.

تبصره ۲: دوره‌های آموزشی میبایست در بند آموزش شرایط خصوصی پیمان‌های حمل و نقل گنجانده شده و در برنامه تقویمی شرکت پیمانکار قرار گیرند. تایید محتوا و کیفیت برگزاری دوره‌ها مطابق با فرایندهای جاری آموزش سازمان انجام می گردد.

۱۰. اپراتور/راننده وسایل نقلیه نیازمند اخذ گواهینامه ویژه

- کلیه اپراتورها/رانندگان وسایل نقلیه‌ای که مطابق قوانین راهنمایی و رانندگی موظف به دریافت گواهینامه ویژه برای کار بر روی تجهیز هستند، باید بطور سالانه در دوره‌های آموزش/بازآموزی اپراتوری تجهیز مورد بهره‌برداری و بارگیری و مهار ایمن بار شرکت نمایند. (۸ تا ۱۶ ساعت)
- در صورتی که اخذ گواهینامه ویژه تجهیز مورد استفاده مشروط به اخذ گواهینامه رانندگی باشد، لازم است علاوه بر دوره آموزش ایمنی اپراتوری تجهیز مربوطه، دوره رانندگی تدافعی مطابق با نوع گواهینامه رانندگی مورد نیاز برای اخذ گواهینامه ویژه تجهیز مربوطه، در سرفصل آموزشی اپراتور/راننده قرار گیرد (به مدت ۱۶ ساعت)

۱۱. راکبین موتورسیکلت:

- دوره آموزش تئوری و کارگاهی/عملی رانندگی تدافعی و مهارت‌های تکمیلی در موتورسواری (به مدت ۱۶ ساعت)
- تبصره: داشتن گواهینامه موتور سیکلت الزامی می‌باشد.

۱۲. گذراندن دوره آموزش مقدماتی اطفاء حریق و دوره آموزش مقدماتی کمک‌های اولیه بر اساس سرفصل مورد تایید HSE سازمان برای کلیه رانندگان/اپراتورها الزامی است.

صفحه ۶ از ۱۴	 دستورالعمل ایمن سازی ناوگان حمل و نقل شرکت ملی گاز	HSE-IN-109(3)-01
-----------------	--	------------------

ب) حداقل شرایط خودروهای استیجاری مورد استفاده در سازمان

۱. حداکثر سن خودروهای سواری در زمان ورود به ناوگان، ۵ سال می‌باشد.
تبصره : ظرفیت موتور خودرو باید بالای ۱۶۰۰ سی سی باشد.
۲. حداکثر سن خودروهای سواری موجود در ناوگان از سنوات قبل، ۷ سال می‌باشد.
تبصره : با درخواست واحد حمل و نقل و تایید امور HSE سازمان، سن خودرو حداکثر تا ۳ سال دیگر با رعایت بندهای به شرح ذیل قابل تمدید و افزایش خواهد بود . لازم به ذکر است تمدید و افزایش حداکثر سن به صورت سالیانه بوده و در پایان سال اول، جهت تمدید سالهای دوم و سوم نیز باید بندهای ذیل مجدداً مورد اجرا و رعایت قرار گیرد .
 - اخذ گواهی معتبر انجام معاینه فنی هر ۶ ماه یکبار
 - بررسی و اعلام نظر (تنظیم صورتجلسه) به صورت حضوری و میدانی توسط کمیته فنی متشکل از کارشناس/کارشناسان فنی واحد حمل و نقل سازمان، کارشناس فنی خودرو از طرف پیمانکار و کارشناس امور HSE .
۳. حداکثر سن خودروهای استیشن (ون) در زمان ورود به ناوگان، ۸ سال و حداکثر سن خودروهای مذکور موجود در ناوگان از سنوات قبل، ۱۰ سال می‌باشد.
۴. حداکثر سن مینی‌بوس و میدل‌باس و اتوبوس درون و برون شهری در زمان ورود به ناوگان، ۱۰ سال و حداکثر سن خودروهای مذکور موجود در ناوگان از سنوات قبل، ۱۵ سال می‌باشد.
تبصره ۱: در خصوص مینی بوس،میدل باس و اتوبوسهای درون شهری دیزلی با عمر بالای ۵ سال بایستی ماده ۷ آیین نامه اجرایی ماده ۷ قانون هوای پاک (پیوست ۱۴) رعایت گردد.
- تبصره ۲: در خصوص مینی بوس،میدل باس و اتوبوسهای درون و برون شهری بایستی انجام معاینات فنی مطابق با ماده ۲ آیین نامه اجرایی ماده ۸ قانون هوای پاک (پیوست ۱) رعایت گردد.
۵. حداکثر سن وانت های مورد استفاده در ناوگان ۱۳ سال می باشد .
۶. حداکثر سن موتورسیکلت‌های بنزینی مورد استفاده در ناوگان ۵ سال و موتورسیکلت‌های برقی مورد استفاده در ناوگان ۱۲ سال می باشد.
۷. وسیله نقلیه مورد استفاده مجهز به حداقل ۲ کیسه هوای ایمنی (ایربگ) باشد.

صفحه ۷ از ۱۴	دستورالعمل ایمن سازی ناوگان حمل و نقل شرکت ملی گاز	 HSE-IN-109(3)-01
-----------------	--	---

۸. وسیله نقلیه مجهز به سیستم ترمز ABS باشد.

۹. وسیله نقلیه دارای معاینه فنی معتبر باشد.

۱۰. وسایل نقلیه دوگانه سوز با عمر بالای ۵ سال، علاوه بر معاینه فنی، باید گواهی بازرسی مخزن سوخت گاز و تاییدیه از مراکز مورد تایید معاینه فنی را دارا باشند و تاریخ انقضای درج شده روی مخزن CNG فرا نرسیده باشد.

تبصره: دوگانه بودن وسایل، باید حتما در کارخانجات تولید خودرو صورت گرفته باشد و در سند خودرو، دوگانه سوز بودن آن قید شده باشد. استفاده از خودروهای دوگانه سوز که دارای گواهی بازرسی مخزن سوخت گاز از مراکز مورد تایید و ذیصلاح می باشند نیز مجاز است.

- از زمان ابلاغ این دستورالعمل، وجود چک لیستهای بازرسی دوره‌ای (هر ۳ ماه یکبار) و گزارش تصادفات و خرابی‌های موثر بر ایمنی خودرو در تمام طول مدت استفاده از خودرو در ناوگان الزامی است. (پیوست ۲: چک لیست‌ها)

- بازرسی دوره‌ای وسایل نقلیه و ثبت وضعیت در چک لیست‌ها باید توسط افراد غیرذینفع و یا توسط افراد مشخص شده واحد حمل و نقل صورت پذیرد.

- بکارگیری خودروها منوط به بررسی چک لیست‌های دوره‌ای وسیله نقلیه و رعایت دقیق اصول نگهداری و تعمیرات پیشگیرانه است. کلیه نقایص فنی و نقاط ضعف ایمنی پیش از شروع مأموریت باید برطرف شده و مراتب در چک لیست‌های رفع نقایص فنی یا ایمنی منعکس شود و به تایید نماینده کارفرما/ واحد حمل و نقل برسد. در صورتی که نقص فنی مکرر در فرآیند بازرسی‌ها مشاهده شود یا راننده/اپراتور نسبت به رفع نقص به موقع اقدام نکند و یا عدم امکان رفع ایراد محرز شود، لازم است از ادامه بکارگیری وسیله نقلیه مذکور در ناوگان خودداری گردد.

ج) حداقل شرایط وسایل نقلیه (خودرو و موتور سیکلت) شرکتی مورد استفاده در سازمان

۱. ملاک شناسایی این وسایل کد شرکتی می‌باشد.

۲. از زمان ابلاغ این دستورالعمل، وجود چک لیستهای بازرسی دوره‌ای (هر ۳ ماه یکبار) و گزارش تصادفات و خرابی‌های موثر بر ایمنی خودرو در تمام طول مدت استفاده از خودرو در ناوگان الزامی است. (پیوست ۲: چک لیست‌ها)

صفحه ۸ از ۱۴	دستورالعمل ایمن سازی ناوگان حمل و نقل شرکت ملی گاز	 HSE-IN-109(3)-01
-------------------------	---	---

۳. بازرسی دوره‌ای وسایل نقلیه و ثبت وضعیت در چک‌لیست‌ها باید توسط افراد غیرذینفع و یا افراد مشخص شده در واحد حمل و نقل صورت پذیرد.
۴. بکارگیری خودروها منوط به بررسی چک‌لیست‌های دوره‌ای وسیله نقلیه و رعایت دقیق اصول نگهداری و تعمیرات پیشگیرانه است. کلیه نقایص فنی و نقاط ضعف ایمنی پیش از شروع مأموریت باید برطرف شده و مراتب در چک لیست های رفع نقایص فنی یا ایمنی منعکس شود و به تایید HSE کارفرما برسد. در صورتی که نقص فنی مکرر در فرآیند بازرسی‌ها مشاهده شود یا راننده/اپراتور نسبت به رفع نقص به‌موقع اقدام نکند و یا عدم امکان رفع ایراد محرز شود، لازم است از ادامه بکارگیری وسیله نقلیه مذکور در ناوگان خودداری گردد.
۵. HSE کارفرما می‌تواند موارد دیگری از جمله الزامات متناسب با شرح شغل و همچنین تاثیرات اقلیمی و آب‌وهوایی را به چک‌لیست‌های موجود اضافه نماید، به شرطی که سبب کاهش سطح ایمنی ناوگان نباشد.
۶. خودرو جدیدی که به ناوگان اضافه می‌شود باید مجهز به حداقل ۲ کیسه هوای ایمنی (ایر‌بگ) باشد.
۷. خودرو جدیدی که به ناوگان اضافه می‌شود باید مجهز به سیستم ترمز ABS باشد.
۸. وسیله نقلیه دارای معاینه فنی معتبر باشد.
۹. وسایل نقلیه دوگانه سوز با عمر بالای ۵ سال، علاوه بر معاینه فنی، باید گواهی بازرسی مخزن سوخت گاز و تاییدیه از مراکز مورد تایید معاینه فنی را دارا باشند و تاریخ انقضای درج شده روی مخزن CNG فرا نرسیده باشد.
- تبصره: دوگانه بودن وسایل، باید حتما در کارخانجات تولید خودرو صورت گرفته باشد و در سند خودرو، دوگانه سوز بودن آن قید شده باشد. استفاده از خودروهای دوگانه سوز که دارای گواهی بازرسی مخزن سوخت گاز از مراکز مورد تائید و ذیصلاح می باشند نیز مجاز است .
۱۰. در خصوص موتور سیلکت بنزینی بایستی ماده ۱۴ آیین‌نامه فنی در زمینه کنترل و کاهش آلودگی موضوع ماده ۲ قانون هوای پاک (پیوست ۱۵) رعایت گردد.

صفحه ۹ از ۱۴	دستورالعمل ایمن سازی ناوگان حمل و نقل شرکت ملی گاز	 HSE-IN-109(3)-01
-------------------------	---	---

د) حداقل شرایط خودروهای کرایه مورد استفاده

- در صورت نیاز به کرایه خودرو در مسیرهای داخل شهر لازم است از خودروهای تاکسی سروسها و آژانسهای رسمی استفاده شود. در پایانهها و فرودگاهها، از خودروهای ارائهدهندگان رسمی خدمات حملونقل مستقر در پایانهها و فرودگاهها می توان استفاده نمود.
- برای سفرهای بین شهری لازم است از خودروهای کرایه بین شهری و از طریق پایانهها و شرکت های سواری بین شهری نسبت به تامین خودرو اقدام نمود.

ه) حداقل لوازم ایمنی همراه خودرو

۱. وجود تجهیزات زیر در کلیه وسایل نقلیه الزامی است:
 - کپسول آتش نشانی از نوع پودر خشک شیمیایی نوع ۳ (ABC) بر اساس استاندارد ملی ۹۱۹۰ - خودرو
 - الزامات نصب کپسول آتش نشانی (پیوست ۳)
 - ✓ سواری و ون: ۱ عدد به وزن حداقل ۲ کیلوگرم
 - ✓ اتوبوس، مینی بوس و میدل باس: ۲ عدد به وزن مجموع حداقل ۴ کیلوگرم
 - ✓ وانت، کامیونت، کامیون و تریلی:
 - وزن ناخالص تا ۲.۵ تن: ۱ عدد به وزن حداقل ۲ کیلوگرم
 - وزن ناخالص ۲.۵ تا ۵ تن: ۱ عدد به وزن حداقل ۲.۵ کیلوگرم
 - وزن ناخالص ۵ تا ۱۴ تن: ۱ عدد به وزن حداقل ۵ کیلوگرم
 - وزن ناخالص بیش از ۱۴ تن: ۱ عدد به وزن حداقل ۱۰ کیلوگرم یا کپسول هایی با وزن معادل به شرط وجود حداقل ۱ کپسول ۶ کیلوگرمی
 - خودروهای ویژه حمل سیالات قابل احتراق یا انفجار: ۱ عدد به وزن حداقل ۱۴ کیلوگرم یا کپسول هایی با وزن معادل به شرط وجود حداقل ۱ کپسول ۵ کیلوگرمی

تذکر ۱: در صورتی که قوانین بالادستی شرایط سختگیرانه تری را اعلام نموده باشد، ملاک عمل، قوانین سختگیرانه تر خواهد بود. (مانند دستورالعمل حمل مواد خطرناک - پیوست ۴)

صفحه ۱۰ از ۱۴	دستورالعمل ایمن سازی ناوگان حمل و نقل شرکت ملی گاز	HSE-IN-109(3)-01
--------------------------	---	---

تذکر ۲: منظور از وزن کپسول آتش‌نشانی در بندهای فوق، وزن خالص پودر داخل کپسول است.

- جعبه کمک‌های اولیه که محتویات آن بر اساس استاندارد ملی ۱۳۸۸ - کیت کمک‌های اولیه و وسایل آن برای خودرو (پیوست ۵) تامین شده باشد.

✓ ۲ عدد جعبه کمک‌های اولیه برای هر دستگاه مینی‌بوس، میدل‌باس و اتوبوس (یکی در جلو و دومی در وسط یا عقب وسیله نقلیه)

✓ ۱ عدد جعبه کمک‌های اولیه برای سایر وسایل نقلیه

تذکر ۳: واحد HSE می‌تواند بر اساس سوابق حوادث یا ارزیابی ریسک صورت پذیرفته، تجهیزاتی را حسب نیاز به موارد درج شده در استاندارد فوق اضافه نماید.

- حداقل ۲ حلقه زنجیر چرخ با سایز مناسب یا ۲ حلقه لاستیک یخ شکن در فصول و مسیرهای با احتمال بارش برف و یخبندان (مگر آنکه در دفترچه راهنمای استفاده از خودرو، بکارگیری تعداد بیشتری لاستیک یخ شکن یا زنجیر چرخ الزام شده باشد)

- جلیقه زرد رنگ احتیاط مطابق با استاندارد EN471 یا استانداردهای مشابه

- چراغ قوه و باتری اضافه یا چراغ قوه شارژی

- تعداد ۲ عدد مثلث شبرنگ برابر با استاندارد ملی ۳۵۸۵ - تایید نوع مثلث های هشداردهنده (پیوست ۶)

- طناب/سیم بکسل

- جعبه ابزار و آچار

- جک و آچار چرخ

- چکش ایمنی

- دستکش کار

- شارژر فندکی تلفن همراه

- فندک یا کبریت

و) ساعات رانندگی

۱. حداکثر ساعات مجاز رانندگی برای رانندگان وسایل نقلیه مسافری در سفرهای برون شهری ۹ ساعت در شبانه‌روز، رانندگان وسایل نقلیه مسافری در سفرهای درون شهری ۱۲ ساعت در شبانه‌روز و برای رانندگان وسایل نقلیه باری ۱۰ ساعت در شبانه‌روز می‌باشد.

صفحه ۱۱ از ۱۴	دستورالعمل ایمن سازی ناوگان حمل و نقل شرکت ملی گاز	 HSE-IN-109(3)-01
------------------	--	--

تبصره ۱: هرگاه خودروی استیجاری در یک روز کاری از ماموریت بازگشته، جهت ادامه ساعت کاری باقیمانده پس از ۲ ساعت استراحت الزاماً در سطح شهر ارائه خدمت نماید (ضمن رعایت بند حداکثر ساعت کارکرد)

تبصره ۲: وسایل نقلیه باری که حداکثر سرعت آن کمتر از ۳۰ کیلومتر بر ساعت باشد از شمول بند فوق مستثنی هستند.

تبصره ۳: وسایل نقلیه باری، در صورت لزوم در زمان بحران و با مجوز ستاد مدیریت بحران استانداری، از شمول بند فوق مستثنی هستند. (پیوست ۷)

تبصره ۴: منظور از زمان رانندگی، مدت زمانی است که راننده با وسیله نقلیه در حال حرکت بوده و زمان‌های توقف در طول مسیر و نیز توقف در مبدا و مقصد را شامل نمی‌شود.

تبصره ۵: منظور از «شبانه روز» در بند فوق، یک بازه ۲۴ ساعته است که از هر زمانی می‌تواند آغاز شود.

۲. لازم است برنامه‌ریزی سفر به نحوی انجام شود که تا حد امکان از سفر در طول شب خودداری گردد. در غیر اینصورت از راننده‌ای استفاده شود که از نظر سلامت جسمانی برابر با گزارش طب کار (پیوست ۸)، فاقد ضعف‌های موثر بر ایمنی رانندگی در شب باشد (ابتلا به دیابت، چربی خون بالا، اختلالات خواب، اختلالات دید در شب و ...).

۳. وسایل نقلیه‌ای که بارهای ترافیکی (پیوست ۹) یا مواد خطرناک (پیوست ۴) را حمل می‌کنند، باید از قوانین ساعات تردد مربوطه تبعیت نمایند.

۴. رانندگان موظفند در طول سفر، الزامات قانونی (مطابق پیوست ۷ و ۱۰) توقف و استراحت در طول مسیر را بدقت اجرا نمایند. لذا لازم است در هنگام برنامه‌ریزی سفر، زمان کافی برای این امر در نظر گرفته شود.

۵. لازم است در سفرهایی که طول مدت رانندگی از حدود مجاز ذکر شده در دستورالعمل بیشتر است، یا اقامت شبانه برنامه‌ریزی شود و یا از چند راننده استفاده گردد.

۶. جهت تحلیل و محاسبه ساعت کار رانندگان علاوه بر موارد مذکور می‌توان مطابق راهنمای جامع بهداشت رانندگان (پیوست ۱۳) اقدام گردد.

صفحه ۱۲ از ۱۴	دستورالعمل ایمن سازی ناوگان حمل و نقل شرکت ملی گاز	 HSE-IN-109(3)-01
------------------	--	--

ز) رسیدگی به تخلفات یا حوادث

۱. در صورت بروز حادثه یا شبهه حادثه، لازم است مراتب توسط کارشناس حمل و نقل به صورت میدانی بررسی شده و به امور HSE ارسال شود. مراتب در کمیته بررسی و تحلیل حوادث ابعاد و علل حادثه مورد ارزیابی قرار گرفته و جهت جلوگیری از تکرار آن تصمیمات مقتضی در کمیته مربوطه اخذ و جهت اجرا به واحدهای مربوطه ابلاغ شود. در هر صورت این فرایند باید مطابق با دستورالعمل جاری رسیدگی و بررسی حوادث در شرکتها انجام پذیرد.
۲. در صورت بروز حادثه، لازم است گزارش اداره راهنمایی و رانندگی و نیز تصاویر حادثه (در صورت امکان) به همراه اظهارات راننده و سرنشینان مستند گردد.
۳. در صورت بروز حادثه یا شبهه حادثه، لازم است درس آموخته ها از طرق مختلف از جمله تهیه و نصب پوستر در محلی مناسب و در دید کلیه رانندگان نصب شود و نیز در طرح درس آموزشهای بعدی گنجانده شود.
۴. لازم است توسط واحد حمل و نقل، سازوکاری برای گزارش حوادث و شبهه حوادث، عملکرد راننده و نیز نقایص فنی موثر بر ایمنی در طول سفر توسط مسافرین و از طریق فرم ارزیابی سفر (پیوست ۲) پیاده سازی شود.

ح) سایر موارد

۱. سوار کردن سرنشین مطابق با بیمه نامه شخص ثالث انجام شود.
 ۲. بارگیری با وزن یا ابعاد بیش از حدود مجاز وسیله نقلیه باری ممنوع است.
 ۳. فضای داخل وسیله نقلیه باید مرتباً مورد نظافت قرار گیرد.
 ۴. استعمال دخانیات در وسایل نقلیه ممنوع است.
 ۵. برای تمامی خودروهای تحت اختیار پیمانکاران و شرکتی اخذ بیمه بدنه الزامی است.
- تبصره : برای خودروهای استیجاری اخذ بیمه بدنه الزامی نمی باشد .
۶. اخذ بیمه شخص ثالث برای کلیه خودروها الزامی می باشد.
 ۷. مطابق قانون، بررسی سلامت و آماده بکار بودن تجهیزات به عهده راننده بوده و در صورت مشاهده هرگونه نقص فنی یا ایمنی در بازرسیهای روزانه، لازم است مراتب در چک لیست های مربوطه (پیوست ۲) منعکس شده و تا زمان رفع نقص، امکان تردد و استفاده در ناوگان حمل و نقل را نداشته باشد.

صفحه ۱۳ از ۱۴	دستورالعمل ایمن سازی ناوگان حمل و نقل شرکت ملی گاز	HSE-IN-109(3)-01
--------------------------	---	---

۸. در صورت بروز شرایطی که در این دستورالعمل پیش‌بینی نشده، مرجع تصمیم‌گیری بر اساس دستورالعمل‌های بالادستی سازمانی، استانی یا کشوری خواهد بود. در صورت ایجاد ابهام یا تناقض، مراتب به کارگروه تدوین دستورالعمل گزارش شده و تا بروزرسانی دستورالعمل، ملاک تصمیم‌گیری، قوانین بالادستی خواهد بود؛ مگر آنکه مفاد این دستورالعمل سختگیرانه‌تر باشد. در هر صورت این دستورالعمل تحت هیچ شرایطی نمی‌تواند قوانین بالادستی (از جمله و نه محدود به قوانین و مقررات راهور- پیوست ۱۱) را نقض کند.

۹. بارگیری و مهار ایمن بار در وسایل نقلیه باری باید بر اساس آیین نامه بارگیری و مهار بار ایمن (پیوست ۱۲) صورت پذیرد.

۱۰. مطابق بخشنامه وزارت راه و شهرسازی، شرکتها و موسساتی (پیمانکار) که در امر حمل و نقل جاده‌ای بین شهری مسافر یا کالا اعم از داخلی و بین‌المللی فعالیت می‌نمایند موظفند بر حسب نوع فعالیت برای هر جابجایی از صورت وضعیت مسافری و بارنامه‌های داخلی و بین‌المللی موضوع ماده ۱ قانون الزام شرکتها و موسسات ترابری جاده‌ای به استفاده از صورت وضعیت مسافری و بارنامه، استفاده نمایند و به جای آن مجاز به استفاده از اوراق انحصاری - اختصاصی یا انواع دیگر نمی‌باشند.

۱۱. مطابق ماده ۲۰۳ آیین نامه راهنمایی و رانندگی، حمل مسافر با وسایل نقلیه‌ای که دارای پلاک شخصی بوده و مجوز لازم برای جابجایی مسافر از وزارت راه و شهرسازی و یا شهرداری دریافت ننموده باشند، ممنوع می‌باشد مگر در شرایط اضطراری و با اجازه پلیس راه و یا راهنمایی و رانندگی

۱۲. در محورهای برون شهری صرفاً تردد اتوبوسهای دارای پروانه فعالیت مجاز از سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای بلامانع است. ضمناً تردد اتوبوسهای تحت مالکیت سازمان و اتوبوسهای استیجاری در اختیار سازمان به منظور جابجایی مسافر و کارکنان خود و خانواده آنان در مسیرهای بین شهری ممنوع است.

۱۳. توصیه می‌شود شناسایی، ارزیابی و کنترل ریسک راه‌های پر حادثه‌ای که محل تردد مستمر ناوگان است (مانند مسیرهای سرویس ایاب و ذهاب کارکنان و ...) مطابق روشهای اجرایی جاری در شرکتها انجام شود. در هر صورت، لازم است نتایج این بررسی‌ها مستند شده و در بروزرسانی دستورالعمل و نیز طراحی سرفصل‌های آموزشی مورد استفاده قرار گیرد.

۱۴. ملاک شناسایی خودرو، شماره بدنه آن بوده و باید در چک لیست‌ها و فرم‌های بازرسی، الزاماً شماره بدنه درج گردد.

صفحه ۱۴ از ۱۴	دستورالعمل ایمن سازی ناوگان حمل و نقل شرکت ملی گاز	 HSE-IN-109(3)-01
------------------	--	--

۱۵. جهت تعیین حداکثر سن انواع خودروها موضوع بند ب دستورالعمل، ماده ۲ آیین نامه اجرایی ماده ۸ قانون هوای پاک (پیوست ۱) مورد توجه قرار گرفته است.
۱۶. در خصوص خودروها اعم از شرکتی یا استیجاری بایستی بند ت ماده ۳ آیین نامه اجرایی بند ز ماده ۳۸ مدیریت سبز (پیوست ۱۶) رعایت گردد.

ط) پیوست ها:

- پیوست‌های زیر جزو لاینفک این دستورالعمل بوده و رعایت آن الزامی است.
- پیوست ۱: ماده ۲ آیین‌نامه اجرایی ماده ۸ قانون هوای پاک
- پیوست ۲: چک لیست‌ها
- پیوست ۳: استاندارد ملی ۹۰۹۱ - خودرو و الزامات نصب کپسول آتش‌نشانی
- پیوست ۴: آیین‌نامه اجرایی حمل و نقل جاده‌ای مواد خطرناک
- پیوست ۵: استاندارد ملی ۱۳۸۸ - جعبه کمک‌های اولیه خودرو
- پیوست ۶: استاندارد ملی ۳۵۸۵ - تایید نوع مثلث‌های هشداردهنده
- پیوست ۷: دستورالعمل کنترل ساعات کار مجاز رانندگان حمل و نقل باری کشور
- پیوست ۸: دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاینات پزشکی و ضوابط صدور کارت سلامت رانندگان
- پیوست ۹: دستورالعمل جابجایی محمولات ترافیکی در راه‌های کشور
- پیوست ۱۰: طرح اصلاح ساعات کاری
- پیوست ۱۱: قوانین و مقررات راهور (مرجع قابل استناد: وب‌سایت پلیس راهور)
- پیوست ۱۲: آیین‌نامه بارگیری و مهار بار ایمن
- پیوست ۱۳: راهنمای جامع بهداشت رانندگان (وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - مرکز سلامت محیط و کار)
- پیوست ۱۴: ماده ۷ آیین‌نامه اجرایی ماده ۷ قانون هوای پاک
- پیوست ۱۵: ماده ۱۴ آیین‌نامه فنی در زمینه کنترل و کاهش آلودگی (موضوع ماده ۲ قانون هوای پاک)
- پیوست ۱۶: ماده ۳ آیین‌نامه اجرایی بند ز ماده ۳۸ (مدیریت سبز)